

Received: 29 Jun 2021, Revised: 27 Jul 2021

Accepted: 2 Aug 2021

นิพนธ์ต้นฉบับ

ความรู้ เจตคติและการจัดการสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา โดยบุคลากรและนักศึกษา

อัญชลี พงศ์เกษตร์^{1,*} นิรัชรา ลิลละฮัก¹ อับดุลบาซิส ยาโงะ¹ สัตตมาส ลรรพรัตน์¹
กฤษเนตร เกษสระ¹ สันญา ยีอราน² กรกฎ พงศ์เกษตร์³

บทคัดย่อ

การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ประเทศไทย 2561-2580 และยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข สำหรับวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา มีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับสถานบริการสาธารณสุข จึงได้ดำเนินการวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาระดับความรู้ เจตคติและการจัดการสิ่งแวดล้อม และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบุคลากรและนักศึกษา จำนวน 655 คน สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 252 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติไคสแควร์ และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษา พบว่าความรู้ เจตคติและการจัดการสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.6 ระดับดี ร้อยละ 58.5 และระดับดี ร้อยละ 73.8 ตามลำดับ และพบว่าอายุ ความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อม ในทางบวก ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.229$, $p < 0.01$, $r = 0.268$, $p < 0.01$, และ $r = 0.355$, $p < 0.01$) ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา ร้อยละ 88.0 โดยควรมีการแนะนำแหล่งเรียนรู้ออนไลน์หรือสื่อสารให้บุคลากรและนักศึกษาผ่านช่องทางออนไลน์ เนื่องจากเป็นช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ร้อยละ 67.9 เนื่องจากความรู้ของบุคลากรและนักศึกษา ส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.6 ส่วนระดับเจตคติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ อยู่ในระดับดี ร้อยละ 58.5 ดังนั้นการจัดโครงการ กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผ่านนโยบายที่ชัดเจน จะสามารถทำให้วิทยาลัยมีการจัดการสิ่งแวดล้อมได้ดีมากขึ้น

คำสำคัญ: ความรู้ เจตคติ การจัดการสิ่งแวดล้อม วิทยาลัย

¹ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา

² เทศบาลนครยะลา

³ โรงพยาบาลยะลา

* Corresponding author: pulo_1999@yahoo.com

*Original Article***Knowledge Attitude and Environmental Management at Sirindhorn College of Public Health, Yala by College's Staff and Student**

Anchalee Pongkaset¹, Niratchara Lillahkul¹, Abdullbasis Yangok¹,
Sattamat Lappharat¹, Kritsanate Katsara¹, Sanya Yueran², Korakot Pongkaset³

Abstract

Environmental management be part of the vision of Thailand 2018-2037 and the strategy of the Ministry of Public Health, Sirindhorn College of Public Health, Yala each have activities that affected the environment as well as hospital and health care center. Therefore, descriptive research was conducted to study knowledge, attitude, environmental management level and factors related to environmental management by 665 college's staff and students. Stratified random sampling were used for 252 people by using a questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics and inferential statistics were Chi-square statistics and Pearson's correlation coefficient statistics. The results of the study found that the most of knowledge, attitude, and environmental management were moderate level at 49.6%, good level at 58.5%, and good level at 73.8%, respectively. Age, knowledge, and attitudes towards environmental management were positive relationship with environmental management at a relatively low level ($r = 0.229, p < 0.01$, $r = 0.268, p < 0.01$, and $r = 0.355, p < 0.01$), respectively. The most of the samples were of students at 88.0% which should suggest online learning resources or communicate to college's staff and students via online channels due to the knowledge of college's staff and students remained a moderate level at 49.6%, while the attitudes towards environmental management was mostly a good level at 58.5 which if there is a project ongoing activities through a clear policy, it could make the environment management of college better.

Keywords: Knowledge, Attitude, Environmental Management, College

¹Sirindhorn College of Public Health, Yala

²Yala City Municipality

³Yala Hospital

* Corresponding author: pulo_1999@yahoo.com

บทนำ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและทำให้เกิดกระทบต่อสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยรัฐบาลตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงมียุทธศาสตร์ในการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรสิ่งแวดล้อม ตามวิสัยทัศน์ประเทศไทย 20 ปี (2561-2580)¹

กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักที่ให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การรักษา และการฟื้นฟูสุขภาพ โดยจัดบริการให้ประชาชนมีสุขภาพดีทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และระดับประเทศ รวมถึงผลิตบุคลากรด้านสุขภาพเพื่อให้บริการได้อย่างเพียงพอกับระบบบริการด้านสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2561-2580) ด้านสาธารณสุข ซึ่งมี 4 ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคเป็นเลิศ แผนงานที่ 4 : การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมีตัวชี้วัดคือ ร้อยละของโรงพยาบาลที่พัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมได้ตามเกณฑ์ GREEN&CLEAN Hospital ผ่านเกณฑ์ระดับดีมากขึ้นไป ภายใต้โครงการสาธารณสุขรวมใจรณรงค์ลดโลกร้อน ประกอบด้วย 5 กิจกรรม หลัก ๆ ได้แก่ 1) การจัดการมูลฝอย 2) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม 3) การลดใช้พลังงาน 4) การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ช่วยลดโลกร้อน และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ และ 5) การจัดการสุขาภิบาลอาหาร โรงอาหาร²

การดำเนินงานสาธารณสุขรวมใจรณรงค์ลดโลกร้อน ของสถานบริการสาธารณสุข ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจากศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา พบว่า ปีงบประมาณ 2563 โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่รับ ผิดชอบ 7 จังหวัด

ภาคใต้ตอนล่าง จำนวนทั้งสิ้น 75 แห่ง ผ่านการรับรอง มาตรฐาน GREEN & CLEAN Hospital ระดับดี ระดับดีมาก ระดับดีมาก Plus ร้อยละ 10.84 ร้อยละ 33.37 และ 55.42 ตามลำดับ³ จะเห็นได้ว่าผ่านระดับดีมาก-ดีมาก Plus ร้อยละ 88.79

สำหรับวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เป็นหน่วยงานหลักในการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข ของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อตอบสนองความต้องการระบบสุขภาพของประเทศและสอดคล้องกับนโยบายความต้องการด้านกำลังคนของรัฐบาล ในแต่ละวันจึงมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นเดียวกับสถานบริการสาธารณสุข เพื่อความอยู่อย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงได้ประยุกต์กิจกรรม GREEN ในการศึกษา ความรู้ เจตคติและการจัดการสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลาโดยบุคลากรและนักศึกษาขึ้น ซึ่งจะสามารถจัดการสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยให้มีคุณภาพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของนักศึกษาและบุคลากร และไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยรอบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ เจตคติและการจัดการสิ่งแวดล้อมของบุคลากรและนักศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบุคลากรและนักศึกษา

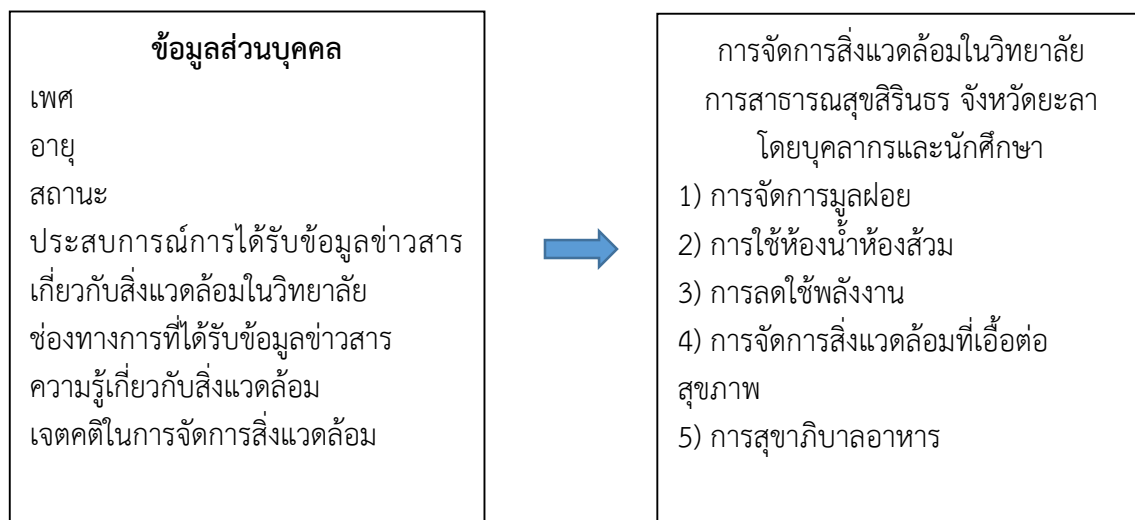
วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้แนวคิดความรู้ เจตคติและการปฏิบัติของสุรพงษ์ ไสยชนะเสถียร⁴ และประยุกต์การดำเนินกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยตามกิจกรรม GREEN

ได้แก่ 1) การจัดการมูลฝอย 2) การใช้ห้องน้ำห้องส้วม 3) การลดใช้พลังงาน 4) การจัดการ

สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ และ 5) การสุขาภิบาลอาหาร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากร ขนาดตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากร และนักศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2563 บุคลากร จำนวน 114 คน และนักศึกษา จำนวน 541 รวมจำนวนทั้งสิ้น 655 คน⁵ คำนวณประชากรตามสูตรของ Krejcie and Morgan⁶ ได้ขนาดตัวอย่างได้ 243.86 ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลากแบบไม่คืนกลับ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ เก็บตัวอย่างจำนวน 252 คน

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลและการแปลผล

เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน เมษายน-มิถุนายน 2564 โดยใช้แบบสอบถาม ศึกษาข้อมูลจากพัฒนา มุลพฤษ⁷ อนุรัตน์ ไชยนิราช และคณะ⁸ และวิธีประหยัดพลังงาน⁹ ประกอบด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ

การแปลผล แบบสอบถามตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แบ่งโดยใช้เกณฑ์ของ Bloom¹⁰

ความรู้ระดับดี คะแนน 16-20 คะแนน

ความรู้ระดับปานกลาง คะแนน 12-15

คะแนน

ความรู้ระดับไม่ดี คะแนน 0-11 คะแนน

การแปลผล แบบสอบถามตอนที่ 3 เจตคติในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดระดับเจตคติเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) แบ่งโดยใช้เกณฑ์ $(\text{Max-Min})/3 = 0.67$ เป็น 3 ระดับตามอนงค์ จันทเขต¹¹

เจตคติระดับดี คะแนนเฉลี่ย 2.36-3.00

เจตคติระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.68-

2.35

เจตคติระดับไม่ดี คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.67

การแปลผล แบบสอบถามตอนที่ 4 การจัดการสิ่งแวดล้อม แบ่งโดยใช้เกณฑ์ โดยกำหนดระดับการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) แบ่งโดยใช้เกณฑ์ $(\text{Max-Min})/3 = 1.33$ เป็น 3 ระดับตามอนงค์ จันทเขต¹¹

การจัดการสิ่งแวดล้อมระดับดี คะแนนเฉลี่ย 3.68-5.00

การจัดการสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.67

การจัดการสิ่งแวดล้อมระดับไม่ดี คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33

การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามตอนที่ 2 ความรู้ หาค่าความเชื่อมั่นโดยสูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.78 แบบสอบถามตอนที่ 3 เจตคติ และตอนที่ 4 การจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าความเชื่อมั่นจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha) มีค่าเท่ากับ 0.78, 0.94 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรและนักศึกษา

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบุคลากรและนักศึกษา

สถิติไคสแควร์ มี 4 ตัวแปร ได้แก่ เพศ สถานะ ประสบการณ์การได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัย และช่องทางการที่ ได้รับข้อมูลข่าวสาร

สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มี 3 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เจตคติในการจัดการสิ่งแวดล้อม

สถิติเชิงอนุมาน ผู้วิจัยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น ประกอบด้วย การมีลักษณะข้อมูลแจกแจงเป็นโค้งปกติ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์เชิงเส้น โดยพิจารณาจากกราฟ Normal Probability Plot พบว่าข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในแนวเส้นตรง แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติและมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน กำหนดค่าระดับความสัมพันธ์ตามพวงรีตัน ทวีรัตน์¹² โดย ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.01-0.20, 0.21-0.40, 0.41-0.60, 0.61-0.80, 0.81-1.00 มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ค่อนข้างต่ำ ปานกลาง ค่อนข้างสูง และสูง ตามลำดับ

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การศึกษานี้ ผ่านจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา เลขที่ 55/2564

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการศึกษาจำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรและนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 87.7 อายุ เฉลี่ย 22.67 ปี เป็นนักศึกษา ร้อยละ 88.0 เป็นนักศึกษาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข ร้อยละ 30.2 เป็นนักศึกษาชั้นปี 1 ร้อยละ 29.8 มีประสบการณ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัย ร้อยละ 68.3 และช่องทางการที่ ได้รับข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ ทางสื่อออนไลน์ Website ร้อยละ 67.9 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=252)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	221	87.7
ชาย	31	12.3
อายุ (ปี) Mean = 22.67 Max. = 56 Min. = 19		
สถานะ		
บุคลากร	27	12.0
นักศึกษา	225	88.0
นักศึกษาหลักสูตร (n=225)		
สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน	58	25.8
สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข	68	30.2
การแพทย์แผนไทยบัณฑิต	52	23.0
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคนิคเภสัชกรรม	26	11.6
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉิน	21	9.4
การแพทย์		
นักศึกษาชั้นปี (n=225)		
ปี 1	67	29.8
ปี 2	65	28.9
ปี 3	47	20.9
ปี 4	46	20.4
ประสบการณ์การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัย		
เคย	172	68.3
ไม่เคย	80	12.7
ช่องทางการที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด		
ทางสื่อออนไลน์ Website	171	67.9
ทางบุคคล อาจารย์ วิทยากร	51	20.2
ทางสื่อโทรทัศน์	23	9.1
ทางสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ	7	2.8

ความรู้ เจตคติ และการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.6 มีเจตคติในการจัดการ

สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 58.5 โดยไม่มีเจตคติระดับไม่ดี และมีการจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.8 โดยไม่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับไม่ดี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ เจตคติ และการจัดการสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับ		จำนวน (252)	ร้อยละ
ความรู้			
ความรู้ระดับดี	คะแนน 16-20 คะแนน	32	12.7
ความรู้ระดับปานกลาง	คะแนน 12-15 คะแนน	125	49.6
ความรู้ระดับไม่ดี	คะแนน 0-11 คะแนน	95	37.7
Mean = 12.67, Max. = 18,00 Min. = 4.00			
เจตคติ			
เจตคติระดับดี	คะแนนเฉลี่ย 2.36-3.00	148	58.5
เจตคติระดับปานกลาง	คะแนนเฉลี่ย 1.68-2.35	104	41.5
เจตคติระดับไม่ดี	คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.67	0	0
Mean = 2.51 Max. = 3.00 Min. = 1.74			
การจัดการสิ่งแวดล้อม			
การจัดการสิ่งแวดล้อมระดับดี	คะแนนเฉลี่ย 3.68-5.00	186	73.8
การจัดการสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง	คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.67	66	26.2
การจัดการสิ่งแวดล้อมระดับไม่ดี	คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33	0	0
Mean = 4.09 Max. = 5.00 Min. = 2.00			

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษา พบว่า เพศ สถานะ ประสพการณ์การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัย และการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังตารางที่ 3

อย่างไรก็ตาม พบว่า อายุ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และเจตคติในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อมในทางบวก ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.229$, $p < 0.01$, $r = 0.268$, $p < 0.01$, และ $r = 0.355$, $p < 0.01$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการจัดการสิ่งแวดล้อม (n=252)				χ^2
	ดี (n=186)		ปานกลาง (n=66)		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
เพศ					.003
หญิง	163	73.8	58	26.2	
ชาย	23	74.2	8	25.8	
สถานะ					0.921
บุคลากร	22	71.4	5	28.6	
นักศึกษา	164	85.0	61	15.0	

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการจัดการสิ่งแวดล้อม (n=252)				χ^2
	ดี (n=186)		ปานกลาง (n=66)		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ประสบการณ์การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัย					2.414
เคย	132	76.7	40	23.3	
ไม่เคย	54	67.5	26	32.5	
การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม					2.711
ทางสื่อออนไลน์ website	127	74.3	44	25.7	
ทางบุคคล อาจารย์ วิทยากร	39	76.5	12	23.5	
ทางสื่อโทรทัศน์	14	60.9	9	39.1	
ทางสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ	6	85.7	1	14.3	

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตัวแปร	1	2	3	4
1. อายุ	1			
2. ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	.263**	1		
3. เจตคติในการจัดการสิ่งแวดล้อม	.077	.135*	1	
4. การจัดการสิ่งแวดล้อม	.229**	.268**	.355**	1

* $p < .05$ ** $p < .01$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.6 มีเจตคติในการจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 58.5 และมีการจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.8 และเมื่อประเมินรายด้านพบว่าการใช้ห้องน้ำห้องส้วม มีค่าเฉลี่ยการจัดการสูงสุด ค่าเฉลี่ย 4.20 (คะแนนเต็ม 5) อยู่ในระดับดี ส่วนการจัดการมูลฝอย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ค่าเฉลี่ย 3.93 อยู่ในระดับดี เช่นเดียวกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา ร้อยละ 88.0 มีประสบการณ์การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัย ร้อยละ 68.3 เนื่องจากวิทยาลัยมีการจัดโครงการ/

กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น สถานศึกษาปลอดภัย และ Big Cleaning Day เป็นต้น อย่างไรก็ตามควรมีการแนะนำแหล่งเรียนรู้ออนไลน์หรือสื่อสารให้บุคลากรและนักศึกษา ผ่านช่องทางออนไลน์ให้มากขึ้น เพราะเป็นช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ร้อยละ 67.9 เพื่อให้บุคลากรและนักศึกษาได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม เนื่องจากความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ยังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.6 ส่วนเจตคติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 58.5 และเมื่อประเมินรายด้านพบว่าเจตคติ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ย 2.71 (คะแนนเต็ม 3) อยู่ในระดับดี ส่วนเจตคติในการลดใช้พลังงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ค่าเฉลี่ย 2.39 อยู่ใน

ระดับดี และแสดงให้เห็นว่าควรเน้นในการสร้างทัศนคติที่ดีในการประหยัดพลังงานมากขึ้น เช่น การเดินแทนการใช้ลิฟต์ การใช้เครื่องปรับอากาศตามช่วงเวลาที่กำหนด เป็นต้น

เมื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า อายุ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และเจตคติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อมในทางบวก ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.229, p < 0.01, r = 0.268, p < 0.01$, และ $r = 0.355, p < 0.01$) ตามลำดับ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา ชั้นปี 1 – 4 ร้อยละ 88.0 อายุเฉลี่ย ประมาณ 23 ปี การส่งเสริมให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมในกลุ่มนักศึกษา สามารถดำเนินการได้ทั้งในระดับรายวิชา และโครงการ/กิจกรรมภาพรวมของวิทยาลัย เพื่อให้ระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมมีมากขึ้น อย่างไรก็ตามระดับความรู้ยังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.6 และเป็นอีกปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการแนะนำแหล่งเรียนรู้ออนไลน์หรือสื่อสารให้บุคลากรและนักศึกษาผ่านช่องทางออนไลน์ Website จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ทั้งบุคลากรและนักศึกษามีความรู้เพิ่มมากขึ้น สำหรับเจตคติในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่าอยู่ในระดับดี ร้อยละ 58.5 และระดับปานกลาง ร้อยละ 41.5 โดยเจตคติมีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัย และการจะมีเจตคติที่ดี ต้องผ่านการส่งเสริมความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มระดับความรู้ เพื่อปรับเจตคติของทั้งนักศึกษาและบุคลากรต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีระดับดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับดีขึ้นด้วย สอดคล้องกับการศึกษาความรู้และทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ¹³

ซึ่งพบว่าทัศนคติในสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การที่บุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่มีเจตคติระดับดี จึงส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยให้อยู่ในระดับดี สำหรับการจัดการสิ่งแวดล้อมซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการลดภาวะโลกร้อนของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย¹⁴ โดยพฤติกรรมการลดภาวะโลกร้อน เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย การลดใช้พลังงาน และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพของนักศึกษา พบว่ามีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.9 ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ร้อยละ 95.5 และเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 92.0 ปัจจัยดังกล่าวจึงเกื้อหนุนให้เกิดพฤติกรรมการลดภาวะโลกร้อน แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมให้เกิดความรู้ ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติของบุคคล

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมให้นักศึกษา ได้รับความรู้ จากการเรียนการสอนในรายวิชา และช่องทางออนไลน์สำหรับทั้งบุคลากรและนักศึกษา ผ่านทางสื่อที่มีอยู่เช่น Website ไลน์ กลุ่ม Facebook ของวิทยาลัย และการส่งเสริมให้มีโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ผ่านการขับเคลื่อนนโยบายของผู้บริหาร จะทำให้ระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยหรือสถานศึกษาต่าง ๆ ดีขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตของบุคลากร นักศึกษา และส่งผลดีต่อชุมชนโดยรอบ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณบุคลากร และนักศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และขอบคุณวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา สำหรับการสนับสนุนงบประมาณการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580 ฉบับย่อ. [อินเทอร์เน็ต]. 2561. [เข้าถึงเมื่อ 23 ธันวาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf
2. กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข. แผนงานโครงการและตัวชี้วัดกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2564. กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข; 2563.
3. ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา. สรุปรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามคำรับรองปฏิบัติราชการรายตัวชี้วัด รอบ 6 เดือน (เมษายน – กันยายน 2563) ประจำปีเดือนกันยายน 2563. ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา; 2563.
4. สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2533.
5. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา. ข้อมูลนักศึกษา ปีการศึกษา 2563. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา; 2563.
6. Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. Determining sample size for research activities Educational and Psychological Measurement; 1970.
7. พัฒนา มูลพฤกษ์. อนามัยสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก; 2550.
8. อนรรักษ์ ไชยบุรุษ, ชมพูนุช สุภาพวานิชมกรรณิกา เรื่องเดช ชาวสวนศรีเจริญ, และพัชรินทร์ สมบูรณ์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมการดำเนินงานสาธารณสุขรวมใจณรงค์ลตโลกร้อนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในเขตสุขภาพที่ 12. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 2560; 4 (ฉบับพิเศษ): 75-90.
9. 108 วิธีประหยัดพลังงาน. [อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 23 ธันวาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก <http://www.green.kmutt.ac.th/elec/108.html>
10. Bloom, B.S. Handbook on formative and summative evaluation of student learning. New York : McGraw-Hill; 1971)
11. องค์การ ประจันเขตต์. ความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของนักเรียนโรงเรียนเขาเพิ่มนารีผลวิทยา อ.บ้านนา จ.นครนายก. เวชสารแพทย์ทหารบก. 2555; 65(3): 159-166.
12. พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร; 2540.
13. กนกอร นิลวรรณจะณกุล และปวีณา คำพุกกะ. ความรู้และทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2556; 2(3): 65-83.
14. ณริดา รัตนอัมพา, ชุตินา บุญไตรย์, เด่นชัย เพ็งตา, ปาริชา ปานาราช, และอารีรัตน์ โพธิ์ตา. พฤติกรรมการลดภาวะโลกร้อนของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) 2561; 18(2): 90-98.